

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

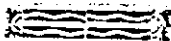
Indult BÉTSBÖL Szombaton 14. Mártziusban 1789.

Elöre való látások, és hadi-környüldllások.

Mind a' F. Tsászfár, mind a' fő Hertzeg jóbbatska
egészségben vagynak, és a' magok nyavallyá-
jokból tsak nem egészfszen ki-gyógyúltanak. Egy-
néhány napoktól fogva a' tapasztaltatott, hogy a'
F. Tsászfárnak nem igen jó kedve volna; de ezt két-
tség-kivül tsak a' fok-féle terhes dolgokról való szor-
galmatofság okozhatta. — A' mennyi ágyu-gollyó-
bift és ágyut tsak az idén Bétsből útnak indította-
nak, és mindennap meg-fzűnés nélkül, mind Tsch-
országba, mind Magyar-országra indittanak az le-
irhatatlan; noha ezeknek mofiani költöztetélek —
nem lehet ki-gondolni mennyiben kerül; mivel a'

Magyar-országban lévő roszsz útokon egy alkalmas ágyu eleibe 12 ökrököt-is fognak fok helyyeken, a' mint a' kezünkhöz jött Tudóstitáfok erősitik. — — Lészzen-é a' Prufszzufsál háborunk, vagy nem? azt még a' Kabinét' nyomdások sem tudják bizonyoson. Némely Politikusok azt tartják, hogy a' mostani Török háborúval ugy öszve volna a' Prufszzus háború is köttetve, hogy ennek lételével amannak elkerülése lehetetlen volna. — de a' dolog még eddig titkok titka — mi a' leg-keményebb hadi-készületeket téfszük Tseh-országban, és itt-is jó kalap alatt állunk. — A' múlt héten vala szerentsénk Bétsben Húzáár Fő - Hadi - Vezér M. Gróf *Gvadányi* Ur ö Nagyságához, ki noha már fok érdemeivel nyert rangja-szerint való fizetéssel nyugadalmat nyert vala magának, még-is Felséges Urunk és az Udvari fő Hadi Tanáts által azért hivattatott vala-fel Bétsbe, hogy ha ereje és egésége meg-engedné, mintegy olyan Vezér, ki már egynéhány háborúkat ditséretesen kiszolgált, venné keze alá a' Tseh-országban lévő *Hadik és Eszterházi* 2 Húzáár Sergét; mellyekkel, ha a' Prufszzufsál háborúra nem találna a' dolog kerülni, a' G. *Hadik* Táborához fogna annakutána le-menni, és azok ellen a' Törökök ellen, kikkel még vitézül tsatázott, fogna tsatázni. Ama nagy hirü Nemzetünk tiükre F. *Nádasdi* halála után tsak alig hiszem, hogy Gróf *Gvadányin* kívül egy ilyen tudós tisztá - szivet áruló, régi Magyar tekintetü bajófszszos fő Hadi-Vezér és Gróf jelent volna-meg a' Tsászári Udvarban. Midön ö Felsége előtt a' múlt Vasárnap meg-jelent volna, ezzel bótsáttá-el ö Fel-

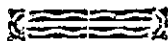

sége maga elől: Generális Uram fok háborút próbált, mint az arany fok tüztől próbáltatott, még egészséges szolgálatra alkalmas ember; az ilyenekre van most nékem szükségem; még egyszer a' Húzárókkal a' *Márs* mezején meg-jelezni készüljön. — Nem tudják hát még, hogy van a' Pruszszufsal a' dolog. Hogy a' békelséget a' Porta és a' mi Udvartunk szorgalmatoson dolgozzák, annál bizonyosabb nintsen; de minthogy ezen dolog leg-inkább az Orosz Udvartól függ, e' pedig Krimiót vizsgáladni, a' Porta pedig ennélkül békélleni nem akar, rövid órán — ugyan szikrázik, ugy ölzve-fog a' Húzáróknak a' *Spáhissal*.

A' F. Császár az özvegyen lévő *Karamelli* Vadas Sergét a' fő Hertzeg *Ferdinánd* öregebb fiának fő Hertzeg *Ferentz Jofefnek* adni, és annak gondviselő Vezéréül Gen. Májor *Harrionkourt* rendelni méltóztatott.

Generál-Májor Gróf *Pallavicini*, ki a' múlt esztendőben a' Septemhernek 14-dikén esett tsatában bal-szemét egy ellenséges gollyóbisnak áldozván, az időtől fogva Temesvárt Orvasi kezek alatt kinlódik vala; ugyan ott, ezen hónapnak 3-dikán testétől elvált lelkét az örökké-valóságnak, hideg tetemeit pedig a' mindent tápláló 's megint meg-emészto földnek vizsgálta - adá.

Az Ellenség Ellenségnek nem néz Vezérére,
Sem rangjára, érdemére, jobb vagy bal-szemére,
Egy-aránt vesz Vezért, Dobost tzelül fegyverére
Még sem kiált itt az *Abel*' Vére Testvére,
Gyilkas Káin Battya ellen az Egek' egére.

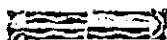
Temesvárról 2-dik Mártz. — „ Minthogy az e
 lenség mind Serviában, mind Oláh-országban nagy
 Sergekben mutogotja magát, a' már egyszer Ölyv
 körme közül szabadúlt Bánátusi galamboknak nem
 lehet hibául tulajdonítani, ha a' leg-kisebb zördü-
 léstől-is meg-rettennek. Az a' hír érkezék ide a'
 napokban, hogy az ellenség az *Allion* hegyét meg-
 szállotta volna, a' honnan nyakra före kezd vala
 már a' Nép a' maga teledő (hurubájából) föld-
 kunyhojából költözni; de minekutánna észre-vették
 volna, hogy tsak egy kémlelésre ki-küldetett Tö-
 rök Lovas-sereg okozta légyen ezen félelmet, kik
 már nagyon közel érkeztenek vala, de leg-ottan
 vizfsza-térének, ki-ki a' maga honnyában marada.
 Az *Allion* hegye ezen a' Télen, a' véghetetlen nagy
 hónap miatt, meg-nem szállittathatott a' mi örző
 katonáinktól; ugyan azért a' mi szélső örizetünk-is
O-Orsováig és Szuppánékig ki-nem terjeszkedhetett,
 a' honnan a' Télen igen sok Törökök tartózkodván
 O-Orsovában, a' Szuppáneki környéket szüntelen
 kerülték és vizgálták, hogy meg-tudhassák, hogy
 bátorságban vagynak-é? Az ugyan igen nagy haf-
 nokra volna a' Törököknek, ha az *Allion* hegyét
 magok hatalmok alatt tarthatnák; mivel ez a' fel-
 leg-várja Ujj-Orsovának, és a' Bánátból Oláh-or-
 szágba való közösülésnek költsa; azért a' mi tel-
 lyes igyekezetünk-is az, hogy mihelyt a' hó el-költö-
 zik, mi leg-ottan ezen hegyet el-foglaljuk.

Ezeket hiszik a' Bétsiek: — „ Ezen hónapnak
 9-dikén Orvosi-Tanáts tartaték a' F. Ts. és Királyi
 Udvarban azon kérdés eránt: ha vallyon ő Felsége

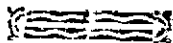

le-mehet-é nem sokára Magyar-országra, a' maga egészségének kotzkáztatása nélkül, és a' Doktorok itélete azon edgyezék-meg, hogy nem — kételkedünk azért benne, hogy az egész nyáron el-fogna-é Bétsből távozni — noha az útozáshoz egészfzen el-va-gyon készülve, és a' napokban-is 40 lovait vezeték le Magyar-országra. — Ő Felsége rész-szerint egés-séges, valamint fellyebb meg-irtuk vala; de a' múlt nyári táborozásban a' mellyét nagyon el-gyengityém, féltik a' Doktorok, hogy oda alá fogna nyavallyát kapni — hól sok helyeken rathasztó hideglelés és *Petets* mondatik uralkodni. Ezt a' Bétsiek igen helyesnek találják lenni, hogy a' Doktorok ő Fel-ségét le-eresztteni nem akarják; mert ők azt tartják, hogy az egész teli a' főtől füg — 's igaz-is — sok füg a' főtől; de a' gyomornak-is jó enni ádni; mert különben gözőlegni fog a' fő, 's a' több főbb ta-gok-is. A' fő parantsol ugyan minden tagoknak; ha a' gyomor meg romlott azt-is e' parantsolja meg-tisztítani; de mindent a' maga szeretésből tselek-tzik, valamit csak parantsol a' tagoknak; 's ha pedig ép tagjai nintsepek a' főnek, mellyek a' pa-rantsolatot véghez vihelsék — már el-vezett a' ő parantsaló hatalma — de ellenben a' leg-jobb ta-gok-is ha jó főtől nem függenek csak ollyon, mint midön a' jó hámos lovoknak részeg a' Kotsifsak, hegyet vögyet öszve nyargalnak, 's végre a' kotsit el-rontják. — Tsak ugyan sok füg hát a' jó főtől, jó a' tagoknak ez-aránt szorgalmatoskodni.

Mi a' héten egy Kurirt várunk vala Konstán-tzinápolyból Bétsbe, a' Diványnak a' Békelségről

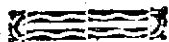
való maga meg-határozásával; de még eddig nem tudhatjuk, meg-érkezett-e vagy nem. Azt beszélik a' Bétsiek, hogy az idén azért kezdődnének a' tsatázások olly későre, hogy még a' mái napig-is várunk a' Porta illendő Válofszát; de mit nem beszélhetnek Bétsben? Még eddig a' tsatákhoz hozzá sem foghattak az idő mostohasága miatt. — Ofztan ehez jó móddal hozzá fogni, mindenkor elég idején vagyon, tsak jól-is végződjék. — Ha nekünk tsak leg-kisebb reménységünk lehetne a' Békeféshez az idén, olly szörnyű költséges hadi-készületek nem tétetnének. — Egy Belgrádi Levél kering itt Bétsben, melynek szovai-szerint Belgrád mind elégségbéli, mind ellenséges ellent-állói dolgokkal a' Télen ugy meg-erősített, hogy ennek meg-vétele már most akár kinek-is dolgot ad. Azt futtogják ugyan némellyek alattomban, hogy *Hadiknak* és *Laudonnak* vólnának már Belgrádban egynéhány jó emberei titkon, kik a' Puskaporos-házat és a' z ele-ség-tárt éppen akkor fognák itten meg-gyújtani, a' kapuk előtt el-áfott *mindval* edgyütt, midőn a' miéink, a' belső-történetektől-is már elége meg-zavara-dott Várba, egy felől tüzes koszorúkot hányának, más felől pedig a' véghetetlen ágyuzások miatt le-romlódozott kő falak tsorbáira lajtorjákat támogot-ván, török, szakad, abba bé-málsznának. De ezek még mind tsak álmadozások és előre való képzelő-dések — Tábori Fegyver-tárnok-mester Báró *Devins* Urnak már el-indult Bétsből minden hadi-készület-je; de maga megint uj nyavallyát kapván, még egynéhány napokig itt fog múlotni — de ez a' mú-

latás csak 8 napot sem foglal magában. — Fegyvertárnok-mester *G. Vallis Mihály* már Bétsbe érkezett Prágából, és Prága Várofsának Komendánságát addig *Vurmzer* Urnak által-adta, míg maga *G. Hadik* helyett a' Hadi-Tanátsot fogja igazgatni — a' honnan *G. Hadik* minden órán indulni fog; kinek ő Felsége 10-ezer forint Tábori költséget adott, és Hertzeg *Likhtensfáinnénak*-is, meg-hólt Férje Tábori kézületéért, mellyeket *G. Hadiknak* által engedett, meg-sízetett. — Az a' hirt, hogy Báró *Devins* a' Horváth-orfsági meg-crősített Tábort venné a' maga igazgatása alá, *Laudonnak* pedig egy más sok Sergekből öszve állított Tábort fognának adni. — A' Gróf *Vartensleben* Komandóját Tábori-fegyvertárnok-mester *G. Clairfáit* Urnak adta által ő Felsége. — A' *B. Laudon*' lába gyógyulásáról még eddig semmi öröndetes hirt nem mondhatunk: *G. Hadik* szüntelen nálla vagyon. — és ő Felsége-is gyakran meg-látogotja. — A' hadi plánumok mindenkör bé-mútottatnak *H. Kaunitz*nak; ki tellyes igyekezettel munkálódik a' békefségen.

Egy bizonyos Bétsi Gavallér, kinek mi nevét idő-nap előtt csak azért nem mondjuk-ki, hogy ezen Ujságával a' Bétsi *Publicum*at annál jobban meg-lophassa, már régtől fogva 6 szarvas tanítat, mellyekkel a' jövő nyáron a' Práterbe akar kotsizni. — Különös! Csak a' minap kotsizék 2 Dána két gyapjos Tevéken a' Práterbe, mellyeket *Deligne* hozott vala az Orosz Tábortól magával; már most szarvasan akarnak mulattságra kotsizni. — Midőn azon szörnyű nagy két gyapjas Tevék leg-előbb

Béts-

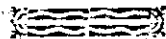

Bétsben Hintót vonni szemléltetnek, véghetetlen sok Nép szaladott öfzve, és fokon úgy gondolkodnak vala, hogy a' gyilkos *Mavrojénit*, vagy éppen a' *Nagy-Vezért* hozzák fogva — bé-tekintnek a' hintóba, 's hát két *Mavrojéninek* ülnek benne. — *De visszsa a' hámos Szarvasokra*: Szarvasakon szekerezni nem ujság. A' Lengyelek' Királya II-dik *Augustus* a' *Milbergi* Táborba 3 Szarvasakon ment vala s. t.

B. Gyarmat 25- dik Febr. — „Februáriusban érkezett ide a' N. Vármegyéhez a' F. Helytartó Tanátsnak parantsolatja, mely-szerint a' mostoni környülállásokhoz képeft még Húzfár és Magyar gyalog Réklútság kívántatnék; a' honnan *Eszterházi Húzfár*, és *Eszterházi Miklós* gyalog Sergebéliek itt *B. Gyarmaton*, *Rima-Szombatban*, *Radvánban*, *Léván* és *Esztergomban* most egyszeribe el-fogják kezdeni a' Verbualást, és a' fő bé-szedő hely *Esztergom* leszén.

Tnurotzból. Végre, a' múlt hónapnak 14-dikén tsak ugyan már egyszer fel-állta és bé-hozaték Sz. Mártonba a' minden-féle Vallásuakkal elegyes Oskola. Ezen helységben ezer 's meg ezer akadályokat találnak vala némellyek, rész-szerint a' Vallásbéli következélekre néze, rész-szerint a' már méllyen meg-gyökeredzett és meg-rögzött régi hibás tanítás módjának meg-jobbittása ellen. Azonban mégis amaz előre látó Királyi Oskola visgáló *Klánitza János* Ur' okos szorgalmatolsága annyira vitte a' dolgot, hogy végre közönséges meg-edgyezésből edgyeztetének a' R. Katholika és Evángelika Oskolák.

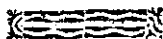
lák. Ha tsak leg-alább az apróbb Oskolák edgyesülhetnének mindenütt, 40 elztendők múlva ugy öfzve-atyafialodnának a' mi különbbző Vallású tanúlt Hazánk-fiai, hogy senki sem mondoná egy másnak: Te Pápista vagy, te Lutránus vagy, te Kálvinista vagy; hanem Felebaráti-szeretettel néznék egymást, mint ollyonak, kik gyenge-korokban már egymáshoz gyalulódtak — a' tudotlon köz-nép pedig azon-kivül-is a' tanúlt példáját szokta követni, és így ezek-is ollyon Ördögi igyüöltséggel egymás ellen nem fognának vífeltetni. Szép következései vólnának ennek; mert így a' Hazafiak öfzvetett vállal Hazafiaskodhatnának, egymást szeretnék, egymáshoz bizakodnának és hinnének egymásnak; de most — vérünkben vann már az a' ki-nem tudom mondani mi — mely-szerint nem hogy minnyájon szeretnök egymást — hinnénk egymásnak, vagy bizakodhatnánk egymásban — hanem még a' Hazafi nem látta az ő Hazafi Barátyát, 's már-is fél tőlle, gyüölöi s. t. Mi nevelheti pedig a' Hazaboldogságát? hanem a' szeretett, az edgyefség a' Hazafiaknak egymás között való közönséges meg-edgyezések — és egymáshoz való hivséges búzgó indulatjak. — Én a' magam író asztalom mellett is mintegy kezemmel tapasztom, mely fokon légyenek az én Hazámiai közzül ollyon előre tekinteni nem tudok, kik az én mostani pennámra bolzonkodnak; engemet az effélékért hit és Vallás nélkül való embernek tartanak; de — Hitemről és Vallásomról tudom én kinek tartozom számot adni! de Nemzetem és Hazám szivemen fekvén, az igazat

Természetem ki-mondoni — és tegyétek-el ifjú Hazafiak ezen: Leveletem, 's meg-Játtjátok 30 elzenedők alatt, hogy igazat irtam; hogy ez alatt az idő alatt minden Vallásbéli Oskolák edgyesülnek; mert ezt kívánnya a' Fejedelem és a' Haza bóldogsága. Ekkor vethetik a' Hazafiak vállaikot közönségeten öfzve a' magok Nemzeti és Hazafiúi Bóldogságok' fenn-tartására és óltalmazására — most-is közöses a' Kereftényi, és Hazafiúi Néy; de nem mindenekre illik. — Az egymáshoz közel-lévő tsemeték kaptsolják öfzve egymást — a' vén fa ha öfzve-ér, koptattya egymást.

Tóth-orfzágból. — „Az ezen környékről jött Levelek minnyájon meg-edgyeznek azon, hogy a' Boszniai Törökök minden-felől gyűlnek öfzve, és táborokra verik magokat, a' magok széleken fekvő Várjaikot erősítik, és örző katonákkal rakják; sőt nem tsak, hanem a' Várok előtt nem melzsze óltalmazó Táborok állának talpra, mellyek az el-lenséget a' Várhoz való közelittéstől el-zárhafsák. — *Brodiból* a' múlt hónapnak 20-dikán azt mondja egy Levét: „*Derventában* éjjel nappal szorgalmaskodnak a' Törökök a' magok Sántzaiknak, Sorompós kerittéfeiknek és más hadi-dolgaiknak meg-erősítésekben; nem külömben *Bányalukában*. Minden *Boszna* — és *Berbesz* folyó - vize környékén lakók kemény parantsolatot vettenek a' Portától, hogy ezen környéket egész erejeből óltalmozzák. — *Ujj-Grádiskából* 27. Febr. az iratik, hogy a' Törökök Berbirben meg-szűnés nélkül építik a' Várat és erősítik magokat egy nagy Török Tisztnek igazgatása alatt. A' *Berbiri* kerületbéli Jóbbágyoknak nem igen hívén a' Törökök, vagy 200 munkásokat

a' *Travniki* és *Jarezi* Kerületből vittének ide; kik szorgalmatosan dolgoznak. Ezek a' magok Várok-nak azt a' részét-is, mely tavaly Ó-Grádiskából a' mi ágyuink által öszve-rontatott vala, földözni kezdették; de ezen részről mind eddig nem sokra mehetének; mert — A' F. M. L. *Mitrovszki* Ur parancsolatjára a' múlt hónapnak 19-dikén 11 és 12 óra között a' 18 fontú gollyóbifos ágyuk az Ó-Grádiskai ostromló töltésekről ki-lövetvén, annyira megrettentette a' munkásokat, hogy egynéhány ágyuszózatok után lámpással se lehet vala itt csak egy munkást-is találni — a' munkások haza szaladoznak; az ezeket óltalmazó hadi-nép pedig az ágyu gollyóbifok elöl nagy kiáltások között a' Bányaluka felől való Sántzba költözék. Minthogy mi ezen ágyuzással nem egyebet akartunk véghez vinni, hanem hogy a' munka szünnyék-meg; minekutánna e' meg-szünt 50 ágyu-lövések után a' mi tüzünk-is kialvék, és az-óltától-fogva csak egy munkás sem mutatja magát a' viz-felől. — *Jaszszénovátz*ból írják: hogy azok közzül a' Török jöbányok közzül, kik a' múlt eszrendőben hozzánk által szöktenek vala, ezen kemény Télnek idején sokon vízszá-tértenek a' magok marhájokkal edgyütt; minthogy Kostjoknak nagyobb részét ott hagyták vala. Ezt észre-vették a' Törökök, és nagy számmal rá-ütének a' széleken lévő falukra, hól csak egy faluban 16-tot vágának le, a' többit minden gyermekeftől barmostól Bányalukára vivék fogságba. Csak effélék most a' Tudósítások; de minden órán szörnyűbeket kéntelenítettünk hallani; mert ámbár itt nálunk

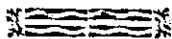

ünk Bétsben újra téli idő kezdődött légyen-is; de még-is az bizonyos, hogy minden határ-széleken talpon és szüntelen való mozgásban vagynak a' mi Sergeink. — A' Bánátban *Lugosnál* gyűl-öszve nekünk egy Táborunk, hová a' napokban-is 6 Regimentek indulának. — A' Szebeni Tudósítások-szerint *Mavrojéni* véghetetlen hadi-készületet tézen — a' szörnyű hadi-adót olly erőszakoson szedi, hogy a' Nép kéntelenítettik tsak ennek el-kerüléséért a' Szabad-Sergekhez tsatólni magát. — A' *Vulkáni* Pafzszus körül az a' hir lett közönségessé, hogy az oda nagy számmal öszve-gyűlt Törökség tsak az időt és alkalmatóságot várja, leg-ottan Hátzég vidékire megint bé-ütni el-tökélt szándéka volna. Azok a' szegény lakólok, kik még a' tavalyi félelemből egézlzen helyre nem állottanak, ezen hírnék képzelt igazságára kezdették magokat a' Hazába bejebb vonni. — Hertzég *Kóburgról* tudjuk; hogy már ki-mozdult, de merre és mi véggel? arról semmi bizonyost nem mondhatunk, szüntelen várjuk a' Tudósítást.

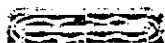
Idegen Országi Tudósítások.

Az Anglus Király már a' maga Királyi Familiával kezdett enni, annyira gyógyult a' maga nyavallyájából. Anglia készitti magát keményen a' Tengeren; és azt hiszik sokon, hogy minden órán ki-üti a' tűz itt-is magát Anglia, Hollándia és Franciaország között; sőt talám eddig-is ki-ütötte. — Az Anglusok véghetetlen hajókkal és más hadi-készületekkel mondotnak a' Portát segítettnek lenni,

mel-

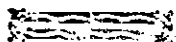

mellyet a' Porta mind kész pénzel drágán ki-fizetett. — Az Auliriai Belgiumi tellyes hatalmú Ministernek G. Trautmansdorfnak ő Felsége az Arany gyapjas Rendének tzimerét küldé a' napokban azért, hogy a' Belgiumban lévő zenebonának le-tsendesítésében olly hathatóson fáradozott. Itt ugyan még finsz tökéletes tsendesség. — Velentzében meg-hala a' napokban a' *Dosi*, a' Közönséges-társaságnak így nevezett fő Kormányazója. *Proximus ardet Ukalégon!* Velentze sem a' leg-jóbbik lábón áll — sőt egy maga magától függő Közönséges-társaság sem igen kedves egész Európában. Annak mindeniknek Királyt tennének örömeit a' Fejedelmek. — Lengyel-ország egy fél hangal sem beszél még eddig alább, mint a' mint el-kezdette; de minthogy itt a' hürt a' Pruszus Udvar tekeri vagy alább vagy fellyebb — ezen Udvarba pedig az ész akarja az erőt meg-előzni; még itt eddig a' szörnyű hadi-készületen kívül semmi erőszakos dolog nem történt egyebb, hanem némellyek azt beszéllik, hogy bizonyos számú Orosz katonának a' magok határ-széleken egynéhány 100 Lengyelek ellent álván, azokból az Oroszok 800-at le-appritottanak volna, még pedig úgy, hogy egy Orosz se esett volna-el. No tsak nézze-el az ember némely Udvari hizelkedőknek kézzel fogható hazugságokat! Hogy 800 Lengyel el-elsék, ki soha oroszabb katona nem volt az Orosznál, 's most pedig nem az egy minden-napi réz póltraért, mint izom-szédja, hanem hazájáért 's szabadságáért harzol, 's még-is tsak egy Orosznak-is ezen tsatában tsak orra-vére se folyon? hazudott a' ki ezen hirt leg-előbb szárnyára repítette. Hogy valami történt légyen nem régiben az Oroszok és Lengyelek között azt meg-hiszlük; de ezzel a' mi Erd. Olvasóink vá-rakozzanak addig, míg a' Kurir' Lembergi és Csernovitzi részre hajlás nélkül szóló Tudóhittóji meg-szóllalnak.

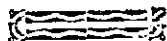

A' Királyi Rendelésnek folytatása.

f.) A' Bányász helységi Törvényszékek és főbb Adminisztrációk, mint Districtuális és Provinciális Bányázi Törvényszékek, a' hozzájuk adatandó Al-Bányász Törvényszékekkel edgyütt a' magok kerületekben támadandó Pereket, azokkal egyetemben a' mellyek egyéb-aránt a' fő Biráji Törvényszékre tartóznának, el-igazítani és Törvényes módon eldölni tartsák szoros kötelelségeknak. Ezen Perék neme alatt bé-foglaltatnak mind-azok a' Törvényes ügyek, a' mellyek a' Bányásztságot, és azzal szorosán egybe-kötetett, és egyedül a' Bányásztsághoz tartazó dolgokat illetik: u. m. Bányák-határait, ezekhez tartazó minden épületeket, szerfszámokat, viz-árkok vitelét, Stompokat, Bányász-fabrikákat, és Kukfszokat s. t. mint a' Bányásztsághoz tartazó szükséges dolgokat. Ugy mindazonáltal, hogy azon ügyek, a' mellyek eddig-is a' szabott rend-szerint minden Pér nélkül szoktanak vala el-igazittatni, ezután-is Törvényes Pér nélkül végeztessenek-el a' felek között, és tsak ollykor tartatásék Törvényes Procefsus, a' midön az ellenkező felek között valóságos Pér támodna. Nem különben g.) minden Bányázi productumoknak és más Bányásztsághoz meg-kivántató szükséges dolgoknak kereskedése-iránt támodott perek-is, úgy a' Bányász Tiszteknak, Gazdáknak és munkásoknak pere-i-is, azon dolgokkal egyben, a' mellyek az 1747, 1764, 1766 és 1781-dik elztendőben költ Felséges Királyi Rendelések-szerint a' Bányázi helyyeken lévő főbb igazgatásra tartozni rendeltettenek vala, hozzá foglal-

alván a' Bányászók özvegyeinek, árváinak, Bányászságot illető perit u. m. ezekneknek Testamantumait, adótságait, Bányabéli kukszait s. a' t. a' mennyiben a' Bányászságra tartoznak. Ellenben pedig h.) a' Bányász-helyeken való lakófoknak és Bányászók Atyafiainak (kiknek a' Bányászói dolgokkal semmi közök nintsen) Perei egyedül a' *Civilis* Törvénytörvényekre fognak tartozni. i.) Minden Bányászói Törvényeknek által-hágói és meg-rontói ezen kerületi Bányász Törvénytörvényeken érdemek-szerint büntettetsenek. A' nem peres dolgok pedig, a' melyek egyedül a' Bányászói gazdasághoz, ennek továbbra való gyarapítására, és jobb rendben való állítására tartoznak, valamint eddig, úgy ezután is a' Bányászói fő-igazgatófoktól és ezekhez tartozó Districtuális és Provinciális Bányászói Törvénytörvény-székektől igazgattatsanak, tellyes függéssel lévén a' főbb Kamarától. k.) A' közönséges gonosztévők pedig, akár Bányászói, akár közönséges személtők légyenek, mindenkor a' *Civilis* Törvénytörvény-székekre tartozzanak, úgy mindazonáltal, hogyha Bányászói személy lenne az ilyen közönséges gonosztévő, elsőben a' kerületi Bányászói Törvénytörvény-széken jelentetsék. l.) Ki-vévén azon gonosztévőket, a' kik a' Bányászói helyeken lévő Bányászói Törvényeknek meg-rontói, kiknek Törvénytörvényes meg-büntettetése egyedül a' Bányászói Törvénytörvény-székekre fog tartozni. m.) Az eddig szokásban lévő Bányász Törvénytörvény-széki Tagoknak és esztendőnként való Bányász hely-tartó Birónak a' közönségtől való válaftása ezutánra egészízen el-töretetik, minthogy minden Bányászói Tisztoknak té-

tele egyedül a' fő Kamarától fog függeni. Azon Bányászti Magisztrátuális személyeknek, a' kik eddig is a' Bányászságra meg-tartott erdökre nézve az Erdő igazítási ülésekben jelen vóltanak, ezután-is jelenlenni meg-engedtetnek. (A' többi következik.)

Adieu!

Sæpius inconstans, nunc falsi nescia fama
 Pulsavit nostras aures verissima, nempe:
 It quoque, qui Martis terrestris (*) terruit Urbem,
 Hungarus in bellum, Turcum superare superbum.
 Præteritò solus *Laudon* motabat in anno,
 Præses (**) *Hadik* laudato jamque juvabit amico
 Tollere, (quo citius Phæbe capiatur) Atlantem.
 Ecce! Duces ibunt, Hector ferus, alter Achilles
 Rumpere bina manu gladiato cornua Lunæ.
 Quæ gemat, ut taurus trux mugit in amphitheatro;
 Europæ Cælum frustra sonituque fatiget. (***)
 Jamque cadat (dapes Aquilis) exangve cadaver.

S* * A**

(*) i. e. Friderici Secundi Urbem Berolinensem.

(**) Concilii Bellici Supremi Cæsariani.

(***) Pro auxilio.